

ԼՈՒՍԱՔԵՐ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԻՆԳՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՅԱԹ ՕՐԵՐԸ

ՀԱՍՏԷ
ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ ԼՈՒՍԱՔԵՐ ԼՐԱԳՐԻ
ԳԱԶԻՐԷ
Administration du journal arménien
LOUSSAPER
Boîte Postale 868 Le Caire (Egypte)

ԲԱԺՆԵԳԻՆ		
Եզրկատու Արտասահման		
Որչ ԴՐԶ	ՇԻՆԻՆ	
Տարեկան	100	20
Վեցամսեայ	50	10
Եռամսեայ	25	5

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Նամակ և դրամ զրկել վարչության հասցեին:
Չեսագիրները ետ չեն դարձա՞ծ:
Դրանուցումներու համար մասնաւոր պայմաններ:
Խմբագրատունը կը գտնուի Մանուկ Փաշա Խալիճ, քրտմանի գոյն վրայ:

ԼՈՒՍԱՔԵՐԻ
ՕՐԱՑՈՅՑԸ

23 Փետր. ԴԶ.

Ամեն նոր բան ուղղիչ չէ, և խել մը հին բաներ սուտ են:

24 Փետր. ԿԶ.

Սրբոց ՎԱՐԴԱՆԱՆԾ զորավարաց հազարերն սուտ և վեց վիպից: Ինչապէս մեռելոց: Զոգնանգիտտ յաւարտ պատարագի:

Յարատեւութիւնը՝ սովորական դարձած ժրութիւնն է:

25 Փետր. ՈՂ.

Իվկելի պերտիւլ աւուղ. որ և սկիզբն ցրտոյն պառաւանց որ տեւե ետին տիւ և ութ զիշեր:

Մշակէ երեք տեսակ յատկութիւններդ, — բնական, մտաւորական և հոգեկան:

26 Փետր. ԵՐԶ.

Կոստանդնուպոլսոյ Սր. Ժողովոյն հարկւր յիտուն հայրապետաց:

Չը կայ ճշմարտութիւն մը որ ան ճշդութեան խոնարհութենէն ծագած չըլլայ:

ՄԵՐ ԱՆՅԵԱԼ ՓԱՌՔԵՐԷՆ

ՍԱՀԱԿ ՊԱՐԹԵՒ

Մահանացու ծնեալ՝ անմահ զիւրն յիշատակ է թող:
(Մ. ԽՈՐԵՆԱՅԻ)

Գեղեցիկ ու խորհրդաւոր կարգով մը, Հայկական Տնտեսագիտական մէջ իրարու կը յաջորդեն երեք նուիրական յիշատակութիւններ, — Սահակ Պարթեւիւնը՝ երեք օր առաջ, Դեռնդեան քահանաներունը՝ այսօր, և վարդանանց զորավարներունը՝ երկու օր վերջ:

Սահակ Պարթեւ, որ ժամանակակից կարգով յաջորդ երկու խումբերուն վրայ առաջնութիւն ունի, իրապէս նախածնողն է անոնց: Նա մեր պատմութեան մէջ կը ներկայանայ իբրեւ մին եզակի գէտընէն, գերազանց գործիչ մը, որուն նշանները շատ չը պատահիր օտար ազգերու պատմութեանց մէջն ալ: Սահակ Պարթեւ, Հայ եկեղեցւոյն ներշնչեց այնչափ ոյժ և հոգի, որչափ որ ըրին Ամբրոսիոս՝ Լատին եկեղեցւոյն մէջ, ու Ոսկեբերան՝ Յոյն եկեղեցւոյն: Ս. Գրքի թարգմանութեամբ ազգային

լեզուն ծաւալեց Հայ աշխարհին ամեն կողմը, ինչպէս որ իրմէ դարեր յետոյ Ուիլքիք ըրաւ Անգլիոյ մէջ և Լուտեր՝ Ֆերմանիոյ:

Բացի այն մեծ գործերէն որ Մեծն Սահակ կատարեց միանգամայն իբրեւ հոգևորական, իբրեւ հովուապետ, իբրեւ մատենագիր, և իբրեւ քաղաքագէտ՝ նա մեր ազգային եկեղեցական նուիրապետութիւնը հաստատեց աւելի ամուր լեարիս: Ինչ մը վրայ, նոր թուական մը բացաւ Հայրապետական իշխանութեան համար, և ինչպէս որ նշանաւոր օտար պատմագիր մը (Գեղցեր) կը վկայէ՝ Հայ կաթողիկոսին «մտաւորապէս գաղափարականը» եղաւ:

Մեր եկեղեցւոյն հիմնադիրը Լուսաւորիչ, և անկէ իբր 40 տարի վերջ փայլող մեծ բարեփոխիչը Ներսէս, հզօր անհատականութիւններ էին, իմացական և բարոյական ոյժերով օժտուած, բայց Յունական կրթութիւնը և գաղափարները որ անոնց գործունէութեան անբաժան հետեւանքներն էին՝ անհաճոյ նորութիւններ թուեցան ազգին կարեւոր մէկ մասին, և կասկածելի եղան Պարսկական պետութեան, որ Հայաստանի մեծագոյն բաժինին գերիշխանն էր: Ծուռ հասաւ այն շրջանն ալ ուր Եկեղեցին, Հայ ընկերութեան կեանքը մաքրելու և բարոյական զեղծութիւնները բաժնաւոր ճիգերուն մէջ՝ արքունի իշխանութենէն աւելի տիրական հեղինակութեամբ գործեց և անոր հետ ընդհարումներ ունեցաւ: Այդ մըրցումին վերջ տալու համար, Պապ թագաւորը, որ արդէն Յունական ազգեցութիւնը խորտակելու ջանադիր էր՝ Մեծն Ներսէսի մահէն ետք զրաւեց եկեղեցւոյ կալուածներուն մեծ մասը և առանց կեսարիւյ Մետրոպոլիտի ձեռնադրութեան՝ կաթողիկոս հաստատեց Ծահալը, Լուսաւորչի տան յարակից և արքունի իշխանութեան կուսակից Աղբիւնոսեան ցեղէն:

Պապ, այս կերպով խիզախ քայլ մը առաւ գէպի Հոյ եկեղեցւոյ անկախութիւնը, բայց իրեն գէտ հանց թէ՛ Պահլաւներու (Լուսաւորչի) մեծագոր ցեղը, թէ՛ Կեսարիոյ Աթուր — որուն վրայ կը բաղմէր այն

ատեն Ս. Բարսեղ — և թէ՛ Հայ ժողովրդին կարեւոր մէկ մասը, որ Հայրապետական գաղափարն Պրիգորի յաջորդներուն արդար ժառանգութիւնը կը նկատէր:

Հայաստանի քաղաքական դժբաղակ կացութեան միջոցին երկիրը յուզող այս ներքին պայքարը դադարեցաւ այն օրէն երբ Հայրապետական Ոթմուր բազմեցաւ Սահակ:

Սահակ, Մեծն Ներսէսի գաւազն էր, և իրմով վերջացաւ Լուսաւորչի արու գիծը, որովհետեւ Սահականոյ ազդիկէն զատ զուակ չունեցաւ, բայց իր ատենը կաթողիկոսութիւնը արագաւ բարոյական հզօր ազդեցութեան, և ազգային մարտնչութիւնը իշխանութեան նեցուկն ու զօրավիգը եղաւ:

Ծունական և Պարսկական գերիշխանութեանց ներքեւ Հայաստանի բաժանումը տեղի ունեցաւ Սահակէն վեց տարի առաջ (384 ին), ուստի հոգեւոր իշխանութիւնը միութեան կապ եղաւ Հայաստանի երկու մասերուն միջեւ:

Հայաստանի աշխարհագրական դիրքը, Հայ նախարարներուն աւատական հպատակութեան հետեւանքով թագաւորական իշխանութեան թուլութիւնը, և սահմանակից երկու պետութիւններուն նախանձութեամբ քաղաքականութիւնը մահացու վտանգ կ'ըստպանային Հայութեան գէտ: Սահակ իր հեռաւոր աչքերը ուղղեց գէպի այն բարոյական խառնախուրդուն վրայ պիտի ամրանար ազգի զոյլութիւնը: Այդ բարոյական խառնախուրդէն ԱԶԳԱՅԻՆ ՈՂԶԻՆ, որ գլխաւորապէս իր ջանքերուն շնորհիւ արթնացաւ ու զօրացաւ, այն ոգին, որ շատ չանցած՝ Ղեւոնդեաններու և վարդանեաններու հոյակապ մահովը աւելի ծաւալեցաւ, այն ոգին որ այսօր իսկ, — 1500 տարիէ ի վեր — դեռ կենդանի է Հայ սրտերու մէջ, իբրեւ նուիրական աւանդ մը:

Նախախնամական բարիք մըն էր որ այն ճգնաժամային պահուն Հայաստան ունեցաւ երեք անձնաւորութիւններ, որոնք համամիտ և համասիրտ աշխատեցան իրականացնելու մեծ ծրագիրը: Այդ գործունէութեան նախաքայլը եղաւ Հայ տառերուն գիւ-

տը կամ կատարելագործումը, Մեսրոպ-Մաշտոցի ձեռքով, ու վաւաճապուհ թագաւորի պաշտպանութեամբ: Բայց կրնանք ըսել թէ Սահակի հեղինակաւոր ձայնն էր որ քաջալերեց Մեսրոպը, ու ներշնչեց թագաւորը: Հայկական տառերը պատրաստեցան, և ահա Սահակի թագական գաւազնին ներքեւ Հայութիւնը ցնցուեցաւ, ամեն կողմէ հաւաքուած ուշիմ աղայք սկսան իրենց մայրենի լեզուն սովորելու յունարէնի, պարսկերէնի և ասորերէնի հետ, իմացական ընտրանքներէն վաթսուն հոգի կոչուեցան ազգային մատենագրութիւնը մշակելու, արքունի գանձը առատօրէն ներպատուեց նոր գալուցներուն, Հայ ուսանողներ զրկուեցան այն դարու լուսաւորութեան կեդրոնները — Եգիպտոս, Կեսարիա, Սելեւքիա, Բիւզանդիոն, Ալեքսի, Հռոմ — և ինչպէս կ'ըսէ պատմիչ մը՝ «Անոնք երկարաձիգ ճամբաներ կտրեցին, ծովեր անցան, թեթեւ թեւերով թռան, փայտաչէն ձիեր հեծան, անհաստատ ու սասառնուտ դաշտեր չըջեցան, մահը կեանքէն աւելի սիրեցին, և աներեւոյթ նպատակի մը գիւմեցին»: Ու այս և ուսանողն ջանքերը պատուեցան փառաւոր արդիւնքներով, Հայ միտքը ծնունդ տուաւ Դաւիթ Անյալովի, Խոսրովի, Մամբրէի, Ղազարի, Եղիշէի, Եղնիկի և Ասողիկի պէս լուսաւոր գէտներու, որոնք մեր դրականութեան Ոսկեղարը կազմեցին, այնչափ կարճ միջոցի մը մէջ, որ զարմանք կը պատճառէ մեր մատենագրութիւնը մշակող օտարազգի գիտնականներուն:

Սահակ Պարթեւ այս իմացական և մատենագրական գործունէութեան սոսկ պաշտպանը չէր, այլ և առաջին հեղինակն էր: Արտուածաշնչի թարգմանութեան ձեռք զարկաւ, եկեղեցւոյ կանոնական թղթերը գրեց, Աւագ շարթուան հիանալի շարականները խմբագրեց, մէկ խօսքով այդ դրական ջանքին ճարտարապետը հանգիստացաւ:

Դժբախտաբար ազգը չպիտի կըրնար վայելիլ Սահակի ստեղծիչ հանճարին և բարեկարգիչ ոգիին ամեն բարիքները: Կանխատեսուած տաղ-

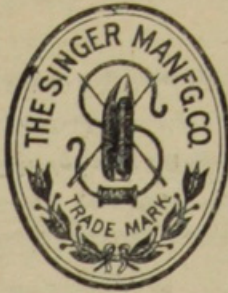

ՄԻՆԿԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Իւրաքանչիւր Սինկեր մեքենայի վրայ փըն-
տոնի այս վաճառանիշը (marque):
ՔՍԱՆ ՍԻՆԿԵՐ մեքենաներ սպառած:
Ասեղնագործի ձրի դասեր և մեքենաներու
ձրի նորոգութիւն գնողներու տան մէջ: Վճար-
ման դիւրութիւններ: Սինկեր կարի մեքենան
ըլ աշխարհի լաւագոյններն են: (29)

Կեդրոնատեղի՝ Պրիսթօլ հօթէլի դիմաց, մասնաճիւղ նոր Պաղարի դիմաց,
Գ. Ա. Հ. Ի. Բ. Է.

Բարիկի 1900 թ. Յուլիանոսէօսին մէջ ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ - Աշխարհի ամենէն ՄԵԾ վարձատրութիւնը, փափագողաց ձրի կը զրկուի մեր Յուլիանոսէօսին ամեն լիզուէ:

Հ. Ի. Թ. Ի. Զ. Ե. Ա. Ն. Ե. Բ. Ն. Կ. ԱՍԵՐԻԿԵԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՁԱՏՈՒՆ

ՔԱՄԷԼ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒՆ 1, ԷՋՊԷՔԻԷ
ՔԱՍԷՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ՎԵՐԱՅ

Լուսանկարչութեան բոլոր ճիւղերը մասնաւորապէս ուսումնասիրած
ըլլալով յԱմերիկա՝ այժմ՝ հաստատուած է քաղաքս:
Մեծ խնամքով կը պատրաստէ ամեն տեսակ պատկերներ՝ փայլուն և
անփայլ (glacée et mate):
Նոյնպէս կը շինէ պատկերներ Յախճապակիի վրայ, Գունաւոր և
Մանրանկար պատկերներ (miniature) պոչի և կոճակներու համար:
Լուսանկարներ կը մեծցնէ ձեռքով և մեքենայով, (Agrandissement):
Լուսանկարչական գործիքները և պիտոյքները, որ ուղղակի Ամերի-
կայէն բերած է, արհեստին ամենավերջին կատարելագործութեանց հա-
մատ շինուած են, և որոց նմանը հազուագիւտ է այս երկրին մէջ:
Յաճախորդները զոհացնելու համար ո՛ր և է ջանք չը խնայուիր:
Նկարչատունը բաց է առաւօտեան ժամը 8էն մինչև երեկոյեան ժամը 6:

Ք. Ի. Թ. Ի. Զ. Ե. Ա. Ն. Ե. Բ. Ն. Կ.

Մ. Ա. ՕՆՆԻԿ ԵՒ ԸՆԿ.

Դերձակ Զինուորական, Քաղաքի և Որսորդական Զրեմեքենան
Դերձակ Տիպանք ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐՈՒ

28 ՇԱՐԱ ԷԼ ՄԱՆԱԲ, ՀԵԼԵՆԻ ՇԷՆՔ. ԱՌԱՋԻՆ ՅԱՐԿ:
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԴԵՐՁԱԿԱՆ ԴԻՄԱՅԸ

Պատիւ ունին ծանուցանելու յարգելի հասարակութեան թէ իրենց
ընկեր Տիար Օննիկ որ քաղաքիս ծանօթ գերձակ Տեարք Ֆիլիքս և Ըն-
կերութեան մօտ եօթնամեայ փորձառութիւն ստացած է՝ հիմա ստանձ-
նած ըլլալով վերը նշանակուած գործատան անօրինութիւնը՝ պատրաստ
է յանձնարարութիւններ ընդունելու և լիովին գոհացնելու գիտողները:
Կատարեալ խնամք, արագ աշխատութիւն, անթերի ձեւակար և ըն-
տիր ապրանք — ահա ինչ որ կը խոստանան իրենց յաճախորդներուն,
որոնք փորձով պիտի տեսնեն թէ իրենց կատարեալ վստահութեան ար-
ժանի է այս գործատունը:

ՎԱՃԱՌԱՎԱՆԱԿԱՆ ՏՈՒՆ

ՃԻՎԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Négociants — Commissionnaires

ՊԵՅՆ - ԷԼ - ՍՈՐԷՅՆ

Գ. Ա. Հ. Ի. Բ. Է.

ՖԻՆԱՆՍԵՐՈՒՆ ԳՈԼԵՃԻՆ ԴԻՄԱՅ

ՄԱՆԱՌՈՐ ՃԻՎ, ԸՄՊԵԼԻԵՆԵՐՈՒ

Jph. Etournaud & Co
Cognac
Փողկէ Էթուռնո և Բեզագ
L. Bézagu & Co
Bordeaux
Պոնսոն
L. Պէզագիւ և Բեզագ
Garnier — Chevrier
Meursault
Կաննիէ և Շըվալիէ, Մէօքսլիէ

ԾԱԽՈՒ ԳՐՔԵՐ

Լուսարբի խմբագրատան մէջ:

ԴՐՁ. ՊՂՁ

Ֆրանսահայ նոր Բառագիրք
պատկերազարդ, Գոսիտոն Լուս-
արբեան, երկու հատոր

100

History of Armenia. by
N. Ter Gregori (Պատկերա-
զարդ Հայոց Պատմ. անգլի-
երէն)

15

Լուսինեանք, Մելիք Ս.

Դասիր Բեկ

5

Կիպրոս Կղզի, Բակուրան

5

Լուսարբի Հաւաքածոյ,
Ա. Պրակ,

2

Մի Տեսութիւն Կիլի-
կիոյ Հայկական իշխանութեան

12

Վրայ, Բակուրան

Քարոզներ, Բարգէն Ծ.

Վարդ. Կիլիկեանք

10

Կոլոտ Յովհաննէս Պատ-

րիարբ, Առն Տեղիմակի

18

Ծովը — Տըւրք և Հոռո-

կիայ, Առն Տեղիմակի

7

ՏՕԳԹ. Ի. ՏԷՄԻՐՁԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՇԱՐԱ ՔԱՄԷԼ, ԹԻՒՆ 3, ՇԵՓԸՐՏՍ ՀՕԹԵԼԻ ԴԻՄԱՅԸ

— ԶԵՐ —

Կը դարձանէ ակոյի և լինտերու ամեն
տեսակ հիւանդութիւններ, երեքտրտկան և ու-
րիշ միջոցներով, ըստ նորագոյն և կատարե-
լագործեալ գրութեանց:

Կը պատրաստէ ոսկիէ ակոյներ և կա-
մրջակներ (travaux aux ponts et courones)
որոնք առանց արհեստական քիմիքի և առանց
ամրացուցիչ թելի (crochet) կ'ապահովեն ար-
հեստական ակոյներու տոկոսութիւնը և տե-
ականութիւնը:

Նոյնպէս՝ կը պատրաստէ քաղաքի լինտե-
րով ակոյներ, և առանց ցաւի կը քաշէ վնասուած ակոյները, լինտե-
րու կամ ընդհանուր ջիւղերու վայրկեանական թմրութեամբ:
Յաճախորդները կ'ընգոյնի ա լինտ օր, առաւօտեան ժամը 9էն — իրիկուան 6ը:

BANQUE E. MÉLIDÈS

ԴԵՐՁԱԿԱՆ

Է. ՄԵԼԻՏԷՍ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԱԹԷԼՔ

ՄԱՍՆՍՃԻԿ

ՍԱԼԵՔԱՆԴՐԻԱ և Ի Գահիրէ

Է. Մելիտէս Դերձատունը կ'ըն-
դունի զրամի աւանդներ տոկոսի
հետեալ սակերով:

Տեսօրին	4 0 0
Մէկ ամսուան	4 1 4 0 0
Երկը	4 1 2 0 0
Վեց	5 0 0

Մէկ տարուան և աւելի
պայմանաժամով 5 1|4 0|0

Փոխառութեան գործողութիւն-
ներ արժէթուղթերու վրայ, բացում
ընթացիկ հաշիւներու, Առաջին կար-
գի արժեթուղթերու արժէքին հա-
րիւրին 90էն մինչև 95 կանխավճար:
Սակարանի գործողութիւններ, առ
և ծախ բաղդաթղթերու, կարօննե-
րու գանձում:

Գահիրէ, Էլ-Մադրասի փողոց,
Խամիլիէ:

ՎԱՐԴԱՆ — ԹՈՐՈՍ

ՊԱՋԱՐ ՍՈՒՐՈՒՐԻ ԹԻՒՆ 3

ԲԱՋԱ

Բաշափայի ունիմ Բաշա,

Հայկաթն է Քալաբաշա,

Չայս ճաշակել ո՛վ չը կամի՝
կամ անխելք է կամ անկուտի:

ՏՐ. ԾԻՐԻՆԵԱՆ

Պոլիս և Գաւառներու մէջ քսան
տարուան փորձառութեան հոգ, այս
ժըմ հաստատուած է Գահիրէ Մուս-
թիի նոր մզկիթին փողոցը (կամի
Ազապան) թիւ 8, և հիւանդներ կ'ըն-
դունի ամէն օր առաւօտեան ժամը 9-10
և կէսօրէն վերջ 3-5:

Մասնագիտութիւն ներքին և
տղայոց հիւանդութեանց և ծննդա-
կան գործարաններու հիւանդու-
թեանց:

Վկայեալ աղքատներու ձրի դար-
մանում, Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ
վերջ ձրի դարձանում ամենուն հա-
մար:

Ի դիւրութիւն յաճախորդաց
ի հարկին դիմել կ. Պոլսոյ գեղարանը:

Լուսարբի ձեռքէ կը ծախուի հե-
տեալ տեղերը:

ԳԱՀԻՐԷ

Տիար Գրիգոր Ծիրանեանի մօտ,
(Petite Cordonnerie) Շարա
Ապտ և Ազիզի սկիզբը:

Հրազդափաճա Տիար Միսաք
Հունիկի խանութը, Օրե-
բայի հրապարակ,

Նիու Պարի մօտ:

Տիար Գրիգոր Տամկաճեանի խա-
նութը, Պէյն և Սուրէյն

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Տիար Յարութիւն Ղազիկեանի քով: